

па прадмету; фармулююцца сістэмныя стылёвыя мыслення, галоўнай рысай якога ў нашы дні стала гуманітарызаванне; выпрацоўваюцца практычныя навыкі, якія забяспечваюць эфектыўнасць будучай прафесіі; студэнты навучаюцца мастацтву пошуку; ажыццяўляюцца міжпрадметныя сувязі.

Лыбіна Н.Р.,
ст.выкладчык

БЕЛАРУСКА-РУСКІЯ ЛІТАРАТУРНЫЯ СУВЯЗІ ВА ўМОВАХ НАЦЫЯНАЛЬНАГА АДРАДЖЭННЯ

Ва ўмовах нацыянальнага адраджэння вельмі важна, каб вышэйшая навучальная ўстанова рыхтавала спецыялістаў, якія здольныя свядома і адказна прымаць рашэнні. Выпускнікі Беларускага ўніверсітэта культуры павінны станюцца ўплываць на працэс культурнага жыцця сваёй краіны. У гэтым працэсе вялікую ролю адыгрываюць руска-беларускія сувязі. Таму значнае месца ў курсе «Сусветная літаратура» павінен заняць спецкурс «Беларуска-рускія літаратурныя сувязі».

Культурныя сувязі паміж Расіяй і Беларуссю маюць даўнюю традыцыю. У гэтым рэчышчы не трэба забываць і ўзаемаадносінныя паміж беларускімі і рускімі пісьменнікамі - талсмавітымі мастакамі слова.

Нагадаем Ф.М.Дастасёўскага, чья творчасць аказала вялікае ўздзеянне на эстэтычную свядомасць яго сучаснікаў і нашчадкаў. Герой Дастасёўскага - носьбіт важнай грамадскай, палітычнай і філасофскай думкі.

Беларускі празаік Максім Гарэцкі ў сваіх апавяданнях аб інтэлігентах «з-пад саламянай страхі» паказваў людзей, захопленых ідэяй адраджэння роднага краю і роднай культуры. У Дастасёўскага ж вучыўся М.Гарэцкі даследаванню таямніц чалавечай псіхікі. Рускага і беларускага пісьменнікаў збліжаюць маштабнасць і складанасць пастаўленых у іх творчасці пытанняў.

Для сённяшняй моладзі вельмі важным з'яўляецца пытанне пазнання нацыянальнага характару. Калі мы параўнаем такія творы, як «Браты Карамазавы» і «Антон», то ўбачым, што Дастасёўскі будзе канцэпцыю рускага нацыянальнага характару вакол забойства сынам бацькі, а М.Гарэцкі робіць спробу паказаць нацыянальны характар беларуса, даследуючы выпадак забойства бацькам сына. Блізкія да персанажаў з твораў Дастасёўскага ў апавесці Беларускага аўтар, Польскі публіцыст і Маскоўскі дэмакрат. Герой апавяданняў М.Гарэцкага «У лазні», «Роднае карэнне», «Рунь», Антон з апавесці «Антон», як і герой Дастасёўскага,

знаходзяцца ў палоне духоўных пошукаў. У гэтых пошуках ўдзельнічаюць і інтэлігенты, і простыя сяляне. Мара аб духоўна прыгожым чалавечым аднае творы беларускага празаіка М.Гарэцкага і рускага мастака слова Ф.Дастасёўскага.

Вялікай папулярнасцю на Беларусі карысталася і карыстаецца імя Л.Талстога. У яго было шмат карэспандэнтаў з ліку нашых суайчыннікаў. Жыхары Мінска ў 1908 г. абралі яго ганаровым членам Мінскай гарадской бібліятэкі. Сам Л.Талстой клапаціўся аб пашырэнні асветы, таму высылаў кнігі для сельскіх школьных бібліятэк, якія існавалі на тэрыторыі Беларусі. Вялікі, рускі пісьменнік лічыў сапраўднай тую літаратуру, якая была блізкай і зразумелай простаму чытачу. У асабе рускага празаіка беларускімі пісьменнікамі бачыўся абаронца права беларуса на сваю мову, сваю культуру, якой бы мужыцкай яна ні здавалася «адукаванаму» чытачу. Творы Л.Талстога перакладаліся на беларускую мову і друкаваліся на старонках «Нашай нівы». Значную ролю талстоўскія ідэі адыгралі і ў творчасці М.Гарэцкага, асабліва ў распрацоўцы тэмы першай сусветнай вайны.

Ва ўмовах нацыянальнага адраджэння станаўленне беларускай мастацкай мовы з'яўляецца справай агульнаграмадскай. І літаратура набывае ўніверсальны характар, выяўляючы і канцэнтруючы ўсе разнастайныя правы нацыянальнай духоўнасці.

Салалоўнікаў С.В.,
дацэнт

МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА І ПРАБЛЕМЫ ўДАСКАНАЛЕННЯ ГУМАНІТАРНАЙ АДУКАЦЫІ

Удасканаленне гуманітарнай адукацыі ў сучасных умовах ляжыць на шляхах павышэння духоўнага ўзроўню студэнта. А духоўны ўзровень яго знаходзіцца ў прамой залежнасці ад шырыні гуманітарнага кругагляду. Тут і глыбокія веды, і добры мастацкі густ, і пэўная вытанчанасць. Гуманітарны круггляд таксама прадугледжвае разуменне праблем, якія стаяць перад чалавецтвам у канцы ХХ стагоддзя.

У гуманітарнай адукацыі заўсёды значную ролю адыгрывалі такія дысцыпліны, як гісторыя, філасофія, філалогія (літаратура і мова), эканоміка, мастацтвазнаўства. Традыцыйна ўсе гэтыя дысцыпліны ў ВНУ вывучаюцца паасобку. Тым не менш пры аналізе літаратурных твораў вылучаюцца філасофскія і гістарычныя аспекты, эканамічныя і сацыяльныя, псіхалагічныя і іншыя. Герой літаратурных твораў нясуць на сабе адбіткі самых розных